

Bruselj, 24. april 2026
(OR. en)

8263/26

EDUC 113
JEUN 62
EMPL 98
SOC 216
COMPET 481

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Temeljne spretnosti ter evropski izobraževalni prostor: gradnja mostov za prihodnost – <i>izmenjava mnenj</i>

V prilogi vam pošiljamo usmerjevalni dopis predsedstva o navedeni zadevi za izmenjavo mnenj na seji Sveta (izobraževanje, mladina, kultura in šport) 11. maja 2026.

Temeljne spretnosti ter evropski izobraževalni prostor: gradnja mostov za prihodnost

usmerjevalni dopis predsedstva

(Svet za izobraževanje, mladino, kulturo in šport)

Naš svet se spreminja hitreje kot kdaj koli prej. Vse hitrejša tehnološka preobrazba, vključno s hitrim razvojem in uporabo umetne inteligence, demografski izzivi, geopolitične, zdravstvene in podnebne krize ter zapleteni družbeni in gospodarski izzivi ustvarjajo nove razmere. Glede na te spremembe se EU sooča tudi z izzivom konkurenčnosti; potrebe trga dela se spreminjajo, zato je potrebna prilagodljivost, vključno s sposobnostjo preusposabljanja, izpopolnjevanja in odzivanja na spreminjajoče se zahteve na delovnem mestu.

V zvezi s tem imajo sistemi izobraževanja in usposabljanja v Evropi ključno vlogo pri spodbujanju inovacij in krepitvi evropske konkurenčnosti, reševanju družbenih izzivov in krepitvi odpornosti. Hkrati se vse bolj pričakuje, da bodo ti sistemi posameznikom pomagali ne le pri dostopu zaposlitve, temveč tudi pri razvoju v aktivne, informirane in odporne državljane, ki se lahko znajdejo v zapletenih in hitro spreminjajočih se okoljih. V ta namen se morajo sistemi izobraževanja in usposabljanja še naprej razvijati, da bi ljudi pripravili na hitro spreminjajočo se prihodnost s spremembami v družbi, gospodarstvu in na trgu dela. Da bi to dosegli, je treba stalno prilagajati nacionalne strategije, opredeljevati ukrepe politike za izboljšanje učnih rezultatov in tudi izboljševati učni uspeh pri vseh učencih.

Države članice v okviru evropskega izobraževalnega prostora priznavajo, da so sistemi izobraževanja in usposabljanja bistveni za to, da posamezniki pridobijo spretnosti in kompetence, potrebne za uspeh v življenju, na trgu dela in v družbi. Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) ter pomembno delo, ki ga je Svet doslej opravil v zvezi s pripravo drugega cikla, poudarjata stalno zavezanost kakovosti, pravičnosti, vključevanju in uspehu za vse ter odločenost, da se do leta 2030 v celoti vzpostavi evropski izobraževalni prostor.

Določeni so cilji za spremljanje napredka in opredelitev izzivov; in sicer bi moral biti delež petnajstletnikov z nizkimi dosežki pri branju, matematiki in naravoslovju do leta 2030 manjši od 15 %, delež osmošolcev z nizkimi dosežki pri računalniški in informacijski pismenosti pa bi moral biti do tega leta prav tako manjši od 15 %. Izsledki na ravni EU kažejo, da je napredek pri doseganju ciljev, dogovorjenih leta 2021, še vedno neenakomeren. Čeprav je na nekaterih področjih mogoče opaziti pozitivne trende, še vedno obstajajo izzivi pri zagotavljanju, da vsi učenci pridobijo tisto, kar je potrebno za uspeh v hitro spreminjajočem se okolju. To zahteva kritičen razmislek o sedanjih političnih pristopih in strategijah, predvsem preučitev načinov za zagotavljanje učinkovitejše podpore vsem učencem. Visoke ambicije politike je treba bolje uskladiti z učinkovitim izvajanjem, da se zagotovijo boljši rezultati. V zvezi s tem ostajata ključni cilj usklajevanje in skladnost pobud EU na področju izobraževanja in usposabljanja, predvsem pobud v zvezi s spretnostmi in kompetencami, ter dosledna podpora nacionalnim sistemom izobraževanja in usposabljanja.

Ob nedavnih pobudah EU se je izkazalo, da so potrebne naložbe v spretnosti in kompetence. Človeški kapital je bistvenega pomena za blaginjo, gospodarsko odpornost in edinstveno socialno tržno gospodarstvo EU. V sporočilu Komisije o uniji spretnosti je poudarjeno, da je treba vzpostaviti močnejše izobraževalne temelje in spretnosti za vse, da bi zagotovili širok dostop do izobraževanja, vseživljenjskega učenja in zaposlitvenih možnosti ter obvladali prehode in krize. Cilj akcijskega načrta Komisije za temeljne spretnosti je podpreti države članice pri izboljšanju rezultatov na področjih, kot so pismenost, matematika, naravoslovje ter digitalne in državljanske spretnosti, ter prispevati k širšim ciljem, povezanim s konkurenčnostjo, odpornostjo in demokratično udeležbo.

Čeprav obstajajo razlike pri interpretaciji izraza „temeljne spretnosti“, je za namene te izmenjave mnenj poudarek na osnovnih spretnostih, ki bi jih moral vsak posameznik pridobiti kot minimalno podlago za napredovanje z izobraževanjem in usposabljanjem, vseživljenjskim učenjem, zaposljivostjo in dejavno udeležbo v družbi. To razumevanje bi lahko pomenilo širši in celovitejši vidik, ki bi zajemal tudi prečne spretnosti, kot so kritično razmišljanje, komunikacija, prilagodljivost, sodelovanje in državljansko udejstvovanje, ki so bistvene ne le na vseh ravneh in v vseh vrstah izobraževanja in usposabljanja, temveč tudi skozi vse življenje.

V prihodnje je treba te temeljne spretnosti ne le okrepiti, temveč tudi stalno na novo opredeljevati glede na nove razmere, da bi posameznikom zagotovili učinkovito podporo za uspeh v življenju, pri delu in v demokratični družbi ter za obvladovanje kompleksnosti, negotovosti in sprememb. Sistemi izobraževanja in usposabljanja morajo predvideti spremembe, prilagoditi temeljno učenje novim potrebam in zagotoviti, da bodo učenci pripravljeni na današnje izzive in priložnosti prihodnosti. To zahteva tudi vključitev vidika vseživljenjskega učenja na vseh ravneh in v vse vrste izobraževanja in usposabljanja, pri čemer je treba zagotoviti, da bodo priložnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje dostopne v vseh življenjskih obdobjih.

Glede na navedeno predsedstvo poziva ministre in ministrice, naj v okviru izmenjave mnenj o tej temi odgovorijo na spodnja vprašanja. Prosim, da so prispevki omejeni na največ tri (3) minute.

1. Kako bi bilo treba glede na to hitro razvijajoče se okolje prilagoditi nacionalne strategije na področju izobraževanja in usposabljanja, da bi učence opremili s temeljnimi spretnostmi, ki jih potrebujejo za uspeh danes in obvladovanje izzivov prihodnosti? Ali so naši sistemi izobraževanja in usposabljanja dovolj prožni in usmerjeni v prihodnost, da lahko izpolnijo svoje poslanstvo?
2. Kako lahko sodelovanje na ravni EU, konkretno prek evropskega izobraževalnega prostora in po potrebi v sinergiji z unijo spretnosti, najbolje podpre to preobrazbo?